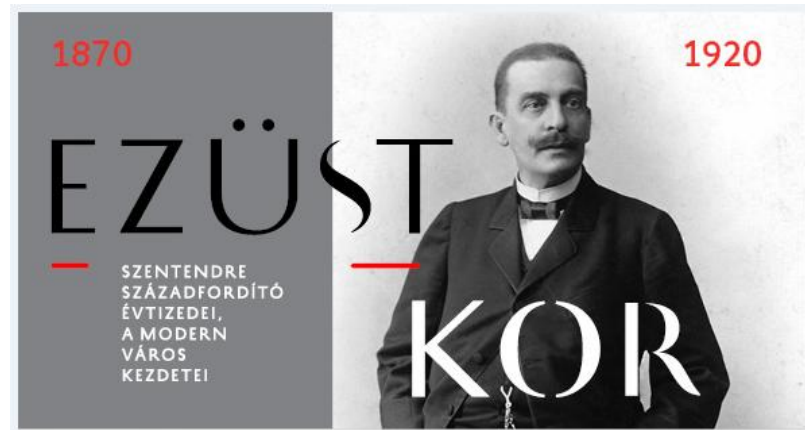

Pályázati beszámoló az „Ezüstkor” című kiállítás műtárgyainak restaurálásáról

Az idei év Szentendrén a Dumtsa Jenő-emlékévről szól: a város emblematis polgármesteréről már életében utcát neveztek el.

Ezüstkor címen nyílt meg a kiállítás a szentendrei Barcsay Múzeumban a Dumtsa-korszaknak is nevezhető időszakról, ahol azt mutatjuk be, hogyan reagált a kisváros arra a modernizációs folyamatra, ami lejátszódott a dualizmusban.

Nemcsak Dumtsa Jenő munkásságára, vagy a szentendrei szerbség történetére koncentrál, hanem arra is, hogy hogyan ágyazódtak be az ebben az időszokban lejátszódó folyamatok egy városi közösségbe.

A kiállítás 13 kisebb témát ölel fel a Barcsay Múzeum 9 terméhez igazodva. A kiállítás kitekint az országos folyamatokra két-három olyan személy felemlítésével, akik jelentős szerepet játszottak helyi és országos tekintetben is.

Ilyen például Fischer Henrik, aki az Erzsébet híd alapozási munkáit végezte olyan eljárással és műszaki megoldással, ami akkor világszenzációt jelentett. Ilyen a mélyépítés, amely során keszonépítéssel alapozták meg a híd alapját.

Bemutatjuk Hauszmann Alajost is, aki Szentendrén épített egy kastélyt, ahol családjával lakott több évig. Hauszmann Alajos Szentendre közéletében is szerepet játszott.

Megjelenik Ábrányi Emil, (aki a századforduló ismert költője volt, bár sajnos ma már kevésbé olvasott) és Stéger Ferenc operaénekes alakja is, akik ez időszakban szintén Szentendrén éltek.

A kiállítás természetesen bemutatja Dumtsa Jenő munkásságát, valamint egyik nagy szenvedélyét is, a képeslap gyűjtését. Ez a korszak a hobbik kiteljesedéséről is szól, ekkor az ember érdeklődése és a technikai lehetőségek találkoztak. Elég csak a posta, vagy a vasút fejlődésére gondolni, ami lehetővé tette, hogy Londonból három nap alatt ideérjen egy képeslap. Dumtsának országos hírű gyűjteménye volt, állítólag húszezer képeslapot gyűjtött össze, ami világviszonylatban is jelentős. Néhány ezer képeslap ránk is maradt, ezek természetesen a kiállításon is megjelennek majd.

Ehhez kapcsolva az utazási szokásokat is bemutatjuk: Dumtsa Jenő jómódú emberként maga is gyakran utazott például Sanremoba és Nizzába, utóbbi városban egyszer három hónapot is töltött.

Fontos a város életében a HÉV megjelenése is, ez máig meghatározza a város életét. Ennek köszönhetően egyre több értelmiségi és művész költözött ki a városba, mert könnyűvé vált a közlekedés főváros és Szentendre között. Ez utat nyitott a turizmus fellendülésének, illetve a nyaralóépítési hullámnak is.

A kiállítás bemutatja a hivatal megjelenését, az adminisztráció kiépítését, de szerepet kap az infrastruktúra fejlődése is: feltűnik a telefon, valamint izgalmas viták folytak a városi világitásról, utak lefedéséről, vagy éppen a vezetékes víz bevezetéséről.

Szentendre életében fontos a környezet is: a Dunára nemcsak az utazást segítette, de a partnál levő korzó és a piac is jelentős szerepet játszott a város életében. Az árvíz állandó fenyegetése ugyanakkor árnyalja Szentendre viszonyát a folyóval.

A XIX. század végén komoly változások történtek Szentendrén: a filoxéra pusztítása végzetes hatással volt a szőlőtermesztésre és a bortermelésre. A kiállításon megjelenik az, hogyan élte túl a város ezt a jelentős traumát és gazdasági megrázkódtatást, ami nemcsak Szentendrén, hanem Buda környékén is általános probléma volt.

A város azonban hamar talpra állt: a gyümölcstermesztés fellendülése mellett a vendéglátás is előtérbe került, egy kis szálloda is nyílt Szentendrén. Ez is megjelent a

kiállításon, ahogyan a társadalmi élet, az egyesületek. A helyi fényképezéket, gépeiket is bemutatjuk.

Dumtsa Jenő 1917-es halála és a világháború ennek a korszaknak a lezárását jelentik.

Ekkorra megszűnt az a nyilvánvalóan nem konfliktusmentes, de alapvetően békésnek mondható együttműködés a város nemzetiségei között, ami addig jellemző volt.

Szentendréről tudni kell, hogy a XVIII. században szerb többségű város volt, de a XIX. századra a város nemzetiségi arányai megváltoztak. A századfordulóra a város lakosságának 30%-a volt német, 21% volt a magyar és szlovák népesség, a szerbek aránya pedig 20% alá csökkent. Az 1910-es években az országos politikát is követve, de helyi konfliktusokkal tarkítva lezárult a korábbi időszak. A községi választások, a gazdasági és támogatási ügyek feletti viták, illetve a háború közeledtével a Szerbiával kielesedő politikai viszony rányomta a bélyegét a helyi közéletre.

A háborús veszteség mellett a szerb és az Amerikába való kivándorlás is jelentősen érintette a várost, de a háború után is voltak tragikus események: például a Tanácsköztársaság idején egy városi káplánt teljesen ártatlanul kivégeztek Szentendrén.

Dumtsa Jenő halála után özvegye is Újvidékre költözött, Tárgyi hagyatékából is sok darab látható a kiállításon.

A kiállítandó tárgyak szinte mindegyike tisztítást igényelt kisebb ragasztást, konzerválást, kiegészítést is el kellett végezni a többségen.

Nagyobb beavatkozást igénylő, restaurálandó tárgyak:

Öntöttvas nyomós kút

Törött, hiányos öntöttvas kút elemei

A restaurált kút a kiállításban

Szentendre város címere: színes préselt papír, festett - hátoldalról fa betétes merevítésekkel megerősített.

A hátsó merevítések több helyen eltörték. A címer papírmasé anyaga több helyen beszakad, málladozik, hiányos.

Tisztítás, a merevítések ragasztása, pótlása, majd a papírmasé megerősítése. A címerközép festett felülete felpattogzott: visszavasálás után tömítés, alapozás pótlása. Hiányos, lekopott aranyozás, festés retusálása.

Szakadások, hiányok a címer területén

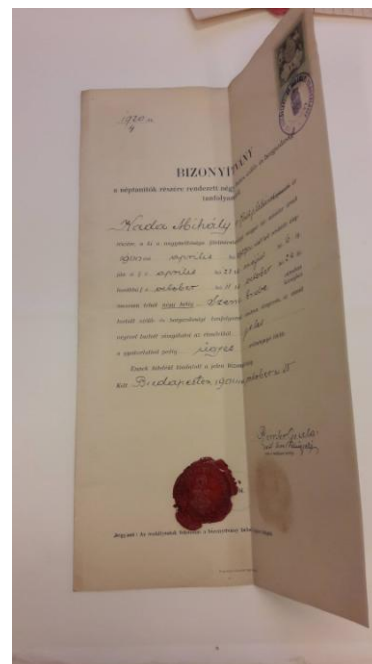
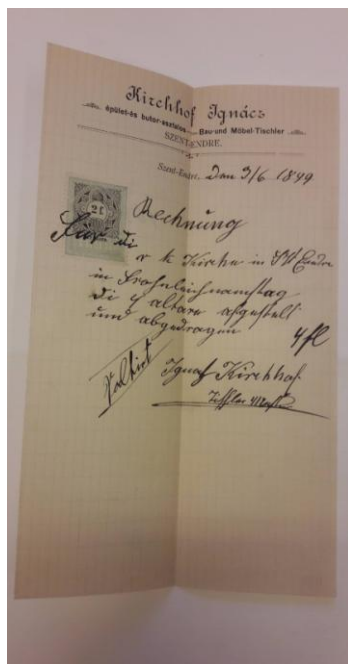
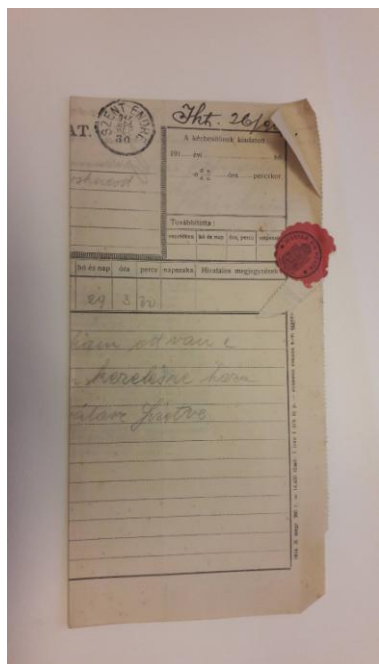
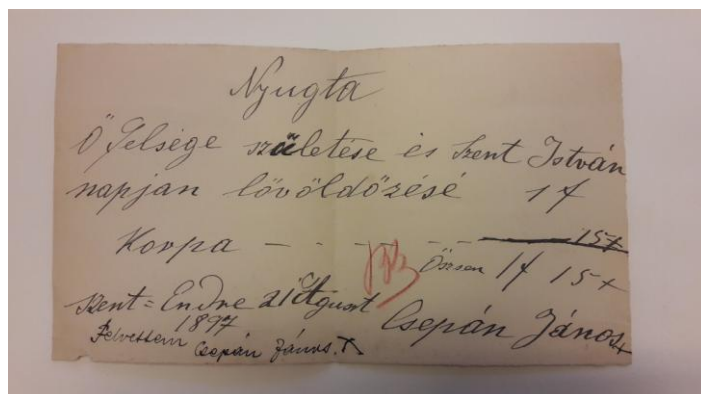
Címer, restaurálás után

Történeti dokumentumok

Tisztításuk, konzerválásuk, a szakadások ragasztása után egyes dokumentumok japán papíros megerősítést, kiegészítést kaptak.

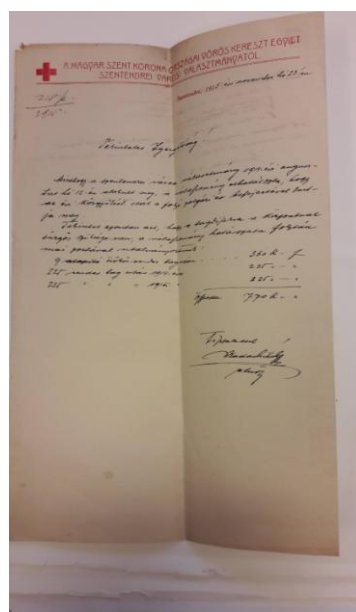
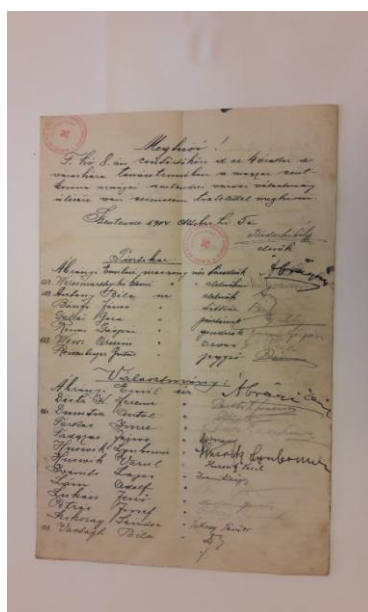
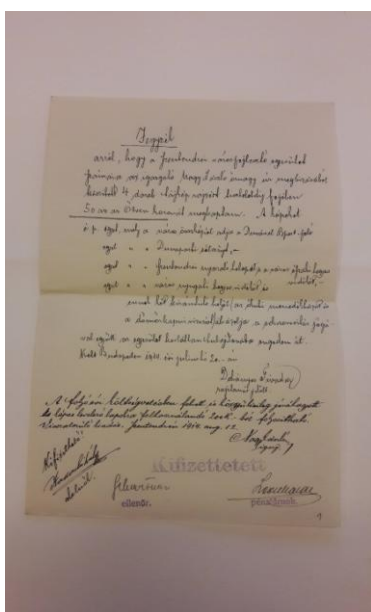
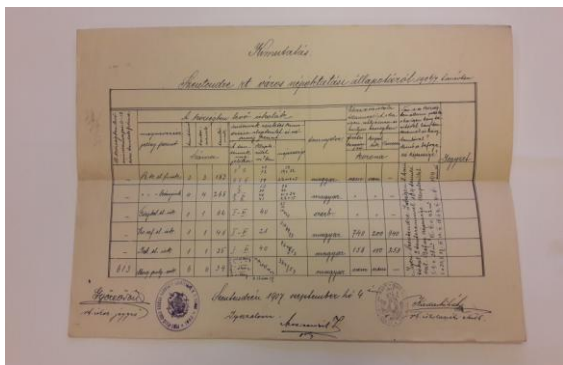
Kiállításukhoz összecsavározható, üveg tisztaságú polikarbonát táblákat használtunk, hogy a rögzítés ne tegyen kárt a dokumentumokban.

FERENCZY MÚZEUMI CENTRUM IGAZGATÓSÁG

GULYÁS GÁBOR igazgató ■ H-2000 Szentendre, Fő tér 2-5. ■ www.muzeumicentrum.hu

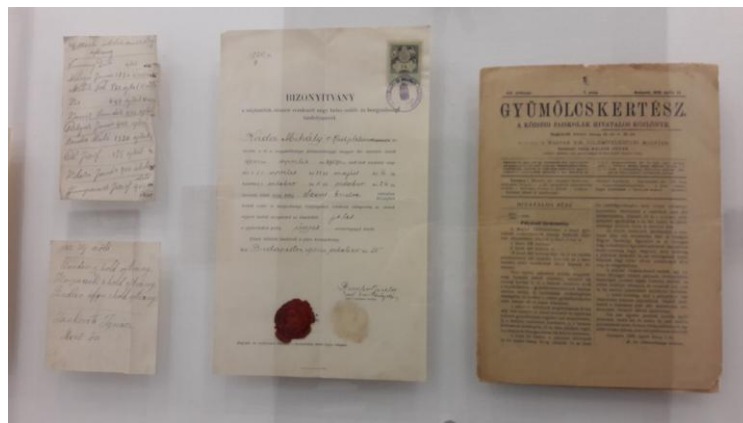
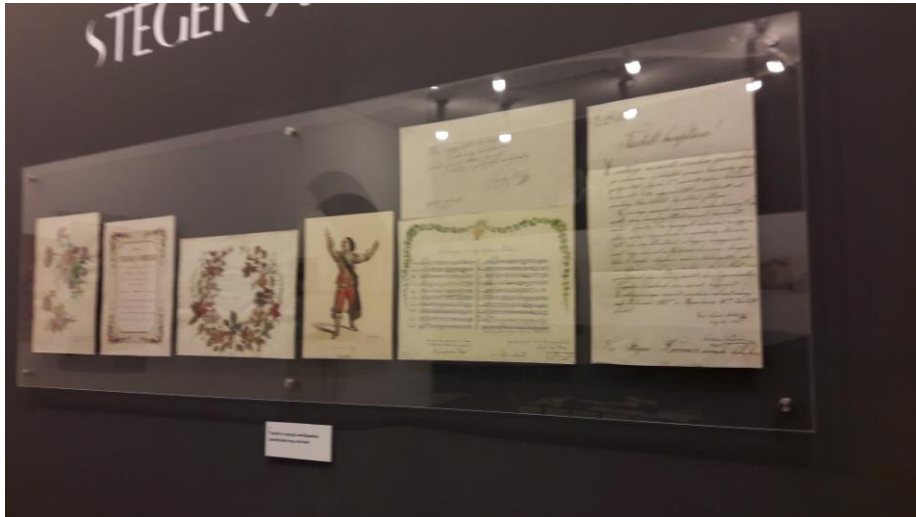

ÁMOS IMRE – ANNA MARGIT MÚZEUM ■ BARCSAY MÚZEUM ■ BLASKOVICH MÚZEUM ■ CZÓBEL MÚZEUM ■ FERENCZY MÚZEUM
GORKA KERÁMIAMÚZEUM ■ HELYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÓHELY ■ KMETTY MÚZEUM ■ KOVÁCS MARGIT KERÁMIAMÚZEUM ■ MŰVÉSZETMALOM
RÉGÉSZETI LÁTVÁNYRAKTÁR ■ SZENTENDREI KÉPTÁR ■ SZŐNYI ISTVÁN EMLÉKMÚZEUM ■ TÖRTÉNETI TÁR ■ VAJDA LAJOS EMLÉKMÚZEUM

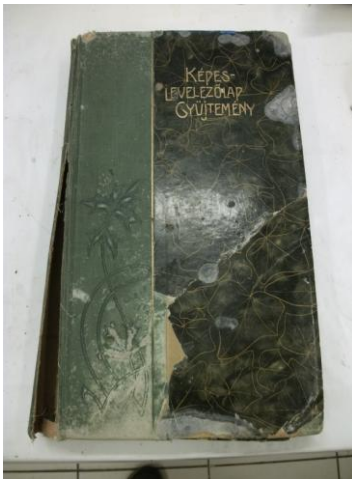

FERENCZY MÚZEUMI CENTRUM IGAZGATÓSÁG

GULYÁS GÁBOR igazgató ■ H-2000 Szentendre, Fő tér 2-5. ■ www.muzeumicentrum.hu

ÁMOS IMRE – ANNA MARGIT MÚZEUM ■ BARCSAY MÚZEUM ■ BLASKOVICH MÚZEUM ■ CZÓBEL MÚZEUM ■ FERENCZY MÚZEUM
GORKA KERÁMIAMÚZEUM ■ HELYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÓHELY ■ KMETTY MÚZEUM ■ KOVÁCS MARGIT KERÁMIAMÚZEUM ■ MŰVÉSZETMALOM
RÉGÉSZETI LÁTVÁNYRAKTÁR ■ SZENTENDREI KÉPTÁR ■ SZŐNYI ISTVÁN EMLÉKMÚZEUM ■ TÖRTÉNETI TÁR ■ VAJDA LAJOS EMLÉKMÚZEUM

Képeslapgyűjtő albumok és képeslapok Dumtsa Jenő gyűjteményéből

Kétnyelvű (magyar-szerb) papír-vászon iskolai szemléltető ábra az alkohol káros hatásairól. Vászonra kasírozva, szakadt, foltos, gyűrött, hiányos.

FERENCZY MÚZEUMI CENTRUM IGAZGATÓSÁG

GULYÁS GÁBOR igazgató ■ H-2000 Szentendre, Fő tér 2-5. ■ www.muzeumicentrum.hu

Ládák

Vászonnal borított utazóláda

Bőrrel bevont utazó láda

A ládák fából, vagy falemezből készültek. Felületük bőrrel vagy vászonnal bevont.

A belső felületek natúr fenyőfa, vagy vászonborítás. Állapotuk a használat során keletkezett kopások, szakadások, karcolások miatt rossz.

Helyreállításuk a belső, tisztítást követő fertőtlenítés, rovar és gombafertőzés elleni preventív kezeléssel kezdődött. A külső borítás, vagy festés tisztítása, vasalatok rozsdamentesítése, passzivalása, felületkezelés.

Stéger Ferenc bőrrel bevont utazóládája

Vászonnal borított utazó láda, rézveretekkel díszítve

Fa tartószerkezetű földgömb. Törött, hiányos, szakadt

Bútorok:

Thonett szék 2 db

Thonett karosszék 2 db

Thonett állófogas, 4 hajlított lábon álló, a lábaknál illetve fölötte kör alakú esernyőtartó,

Egy fiókos, egy ajtós, gyökérfurnérral borított íróasztal

Kétajtós, egy fiókos, faragással díszített íróasztal

Ebédlőgarnitúra asztala, téglalap alakú, hullámos szélű lappal, lábai ívelték, lapja bővíthető.

Kávéházi asztal

A bemutatásra kerülő polgári bútorok politúrozottak. Szerkezeti gyengülések és felületi sérülések, hiányok jellemzőek minden darabra.

Helyreállításuk: a belső felületek megtisztítása után rovar- és gombafertőzést megszüntető és megelőző fertőtlenítőszer beecsetelése történik Szerkezeti hibák, törések helyreállítása. A külső, lakkozott felület oldószerkeverékkel történő tisztítása. Hiányok pótlása, kiegészítése. Kisebb hibák tömítése. Felületkezelés sellakk politúrral.

FERENCZY MÚZEUMI CENTRUM IGAZGATÓSÁG

GULYÁS GÁBOR igazgató ■ H-2000 Szentendre, Fő tér 2-5. ■ www.muzeumicentrum.hu

FERENCZY MÚZEUMI CENTRUM IGAZGATÓSÁG

GULYÁS GÁBOR igazgató ■ H-2000 Szentendre, Fő tér 2-5. ■ www.muzeumicentrum.hu

Írógépek

Festésük megkopott, egyes részeik erősen korrodáltak, a billentyűk papírfedése töredezett, hiányos – tisztítás, korróziómentesítés, festés, billentyű borítások pótlása.

Stéger Ferenc szülőházát ábrázoló festmény, restaurálás előtt és a kiállításban

Úti spiritusz-melegítő - turizmus

Szénrúddal működő diavetítő

Szentendre és a Duna összetartozását külön teremben jelenítettük meg:

Hajóharang, dunai hajó makett

Jégkorcsolya és jégpatkó

A vízi áruszállítást piaci eszközökkel, a víz egyéb hasznosítását mosófával illusztráljuk:

Vendégfogadás Szentendrén - asztalon és vitrinben a vendéglátás tárgyai:

A pályázati támogatás segítségével az „Ezüstkor” című kiállításra 76 műtárgyat tisztítottunk, konzerváltunk, 34 tárgyat restauráltunk, köztük 7 bútort.

A kiállítás 2018. március végéig látogatható a szentendrei Barcsay Múzeumban.

Szentendre, 2017. november 21.

M. Lukács Katalin
restaurátor csoportvezető